

Bernadetta Czapska

Portalu Kolekcjonerstwo.pl ciąg dalszy... Kolekcjonerstwo.pl to be continued

Podwaliną powstania strony www.kolekcjonerstwo.pl był „Almanach Muszyny” (www.almanachmuszyny.pl), rocznik wydawany od 1991 r. przez Bożenę Mściwujewską-Kruk. W dużej mierze dzięki zapotrzebowaniu na materiały ikonograficzne do tego pisma Ryszard Kruk stał się kolekcjonerem dokumentów życia społecznego Krynicy, Muszyny i Żegiestowa i nawiązał kontakty ze środowiskiem kolekcjonerskim. Chcąc aktywniej działać na polu kolekcjonerskim, w pierwszej połowie lat 90. stworzył www.kolekcjonerstwo.pl.

„Kolekcjonerstwo dla wiedzy” – to główne założenie portalu determinujące działania Ryszarda Kruka, poczynwszy od zainicjowanego w 1995 r. i trwającego dekadę budowania listy kolekcjonerów i kolekcjonerek (zawieszanej z przyczyn technicznych), którzy dobrowolnie prezentowali swoje kolekcje, poprzez prezentację najlepszych, według Kruka, internetowych stron kolekcjonerskich, a skończywszy na zwróceniu uwagi na antykwariaty mające kolekcjonersko ciekawą ofertę. Równoległe z tymi inicjatywami Ryszard Kruk przedstawiał na Kolekcjonerstwo.pl informacje o wydarzeniach *stricto* kolekcjonerskich: terminy targów, giełd, aukcji itp. („Daty”) i o sytuacjach powiązanych z kolekcjonerstwem („Fakty”). Te dwie zakładki Kruk redaguje na portalu do dziś.

Skutkiem coraz większego angażowania się autora strony w sprawę kolekcjonerstwa były wystąpienia na Spotkaniach Kolekcjonerskich w Krośniewicach (najpierw Ryszard Kruk wystąpił sam, w 2010 r. z mecenasem Leszkiem Koziorowskim, prezesem Stowarzyszenia Kolekcjonerów Historycznych Papierów Wartościowych, a cztery lata później

ze mną¹), na konferencjach naukowych w Toruniu w 2014 r. („Kolekcjonerstwo polskie XX i XXI wieku”)², a w następnym roku w Warszawie („Czy semiofory mają cenę?”). Ponadto Ryszard Kruk rozmawiał o kolekcjonerstwie z Januszem Miliszkiwiczem w „Rzeczpospolitej”³.

Ważną inicjatywą portalu był „Apel do władz Rzeczypospolitej oraz świata kultury i nauki. Wyzwania dla środowiska kolekcjonerskiego w drugiej dekadzie XXI wieku”⁴ z 2010 r. Złożyły pod nim podpisy osoby wywodzące się ze środowiska kolekcjonerskiego, antykwarycznego i z instytucji kultury: dr Jerzy Huczkowski, Jacek Jackowski, Ryszard Kondrat, Leszek Koziorowski, Ryszard Kruk, Matylda Selwa, Marek Sosenko i Kazimierz Śwircz. Celem apelu było zwrócenie uwagi na miejsce oraz rolę kolekcjonerów i ich kolekcji w nauce, archiwach, muzeach, Internecie i w regulacjach prawnych.

Na zaproszenie Ryszarda Kruka w 2014 r. dołączyłam do Kolekcjonerstwo.pl, zajmując się zagadnieniami związanymi z digitalizacją prywatnych kolekcji i archiwistyką społeczną. W opracowaniu *Digitalizacja i archiwistyka społeczna szansą na ochronę i upowszechnienie prywatnych kolekcji*⁵ dokonałam przeglądu obowiązujących przepisów, programów i materiałów, które można wykorzystać na rzecz prywatnych kolekcji.

W 2015 r. w ramach portalu przeprowadziłam kolekcjonerską ankietę „Ochrona i upowszechnianie prywatnych kolekcji”⁶. Było to badanie pilotażowe, nakreślające potrzeby kolekcjonerów i dające informacje o ich aktywności w zakresie dbałości o zbiory⁷.

¹ R. Kruk, B. Czapska, *Kolekcjonerzy. Mecenat Państwa. Archiwistyka Społeczna, Co zrobić, aby nie był to Trójkąt Bermudzki digitalizacji kolekcji?*, Ogólnopolskie Święto Kolekcjonerów Krośniewice, 8.06.2014, www.kolekcjonerstwo.pl/images/Krosniewice08062014.pdf [dostęp: 14.01.2016].

² R. Kruk, *Czy doświadczenia XX wieku spowodują, że kolekcjonerstwa XXI wieku dopracuje się statusu pomocniczej nauki historii – punkt widzenie kolekcjonera*, Centrum Sztuki Współczesnej, Toruń, 22 listopada 2014 r., www.kolekcjonerstwo.pl/images/Torun21112014.pdf [dostęp: 14.01.2016].

³ J. Miliszkiwicz, *W kolekcjonerstwie jak na giełdzie*, rozmowa z kolekcjonerem Ryszardem Krukiem, „Plus Minus” (dodatek „Rzeczpospolitej”), 16.01.2008, www.beta.rp.pl/artykul/84457-W-kolekcjonerstwie-jak-na-gieldzie.html#ap-1 [dostęp: 14.01.2016]; J. Miliszkiwicz, *Kolekcjonowanie zabytkowych pocztówek*, rozmowa z kolekcjonerem Ryszardem Krukiem, „Plus Minus” (dodatek „Rzeczpospolitej”), 27.01.2011, www.beta.rp.pl/artykul/600139-Kolekcjonowanie-zabytkowych-pocztówek.html [dostęp: 14.01.2016].

⁴ *Apel do władz Rzeczypospolitej oraz świata kultury i nauki. Wyzwania dla środowiska kolekcjonerskiego w drugiej dekadzie XXI wieku*, www.kolekcjonerstwo.pl/images/apel.pdf [dostęp: 14.01.2016].

⁵ B. Czapska, *Digitalizacja i archiwistyka społeczna szansą na ochronę i upowszechnienie prywatnych kolekcji*, Wrocław 2014, www.kolekcjonerstwo.pl/digitalizacja-kolekcji/wazne-dokumenty/85-digitalizacja-wazne-dokumenty.html [dostęp: 14.01.2016].

⁶ B. Czapska, *ankieta „Ochrona i upowszechnianie prywatnych kolekcji”*, 2015, www.kolekcjonerstwo.pl/digitalizacja-kolekcji/informacje/450-ankieta-ochrona-i-upowszechnianie-prywatnych-kolekcji.html [dostęp: 14.01.2016].

⁷ B. Czapska, *ankieta „Ochrona i upowszechnianie prywatnych kolekcji”*, 2015, http://www.kolekcjonerstwo.pl/images/AnkietaRaport_.pdf [dostęp: 14.01.2016].

Z inicjatywy Kolekcjonerstwo.pl w 2015 r. w Pałacu Staszica w Warszawie odbyło się seminarium „Kolekcjonerstwo – nauka i upowszechnianie”, współorganizowane z Domem Spotkań z Historią, Archiwum PAN, przy współpracy z Narodowym Instytutem Muzealnictwa i Ochrony Zabytków. Dzięki staraniom Ryszarda Kruka do seminaryjnych prac przystąpili m.in.: dr Agnieszka Kluczevska-Wójcik, prof. dr hab. Wojciech Kowalski i dr hab. Hanna Krajewska. Pokłosiem seminarium jest sformułowanie ośmiu wniosków⁸ dotyczących ochrony prywatnych kolekcji przez państwo oraz ich digitalizacji w ramach programów grantowych, stworzenia programu upowszechniania prywatnych kolekcji i wypracowania nowej formuły badawczej, przeglądu legislacyjnego, wprowadzenia w instytucjonalne struktury osoby koordynującej kwestie prywatnego kolekcjonerstwa oraz zapoczątkowania dorocznych spotkań kolekcjonerskich i ustanowienia honorowej nagrody im. Feliksa Jasińskiego za promocję idei kolekcjonerstwa⁹. Ostatni wniosek jest postulatem utworzenia platformy internetowej poświęconej kolekcjonerstwu. Warto sprawić, by realizacja postulatów stała się zaczątkiem zorganizowanego działania i przyniosła konstruktywne zmiany.

Zmian potrzebuje także Kolekcjonerstwo.pl. To autonomicznie istniejąca strona internetowa, bardzo ważna i potrzebna, a wobec dezintegracji środowiska kolekcjonerskiego wręcz niezbędna. Niestety, w obecnym kształcie, pozbawiona osobowości prawnej oraz infrastruktury informatycznej, strona ta nie ma szans na rozwój. Korzystne byłoby, gdyby funkcjonowała pod egidą organizacji pozarządowej bądź instytucji kultury lub nauki. Natomiast dotychczasowe inicjatywy portalu związane z upowszechnianiem prywatnych kolekcji pozwalają przeobrazić Kolekcjonerstwo.pl w platformę internetową wskazaną w pkt 8 poseminaryjnych wniosków. W nowych warunkach popularyzatorskie przedsięwzięcia portalu mogłyby zyskać na interdyscyplinarności i być realizowane na szerszą skalę. Ponadto założyciel strony Ryszard Kruk deklaruje nieodpłatne udostępnienie praw do domeny, jeśli podmiot przejmujący portal będzie realizował jego przewodnie założenie, tj. „kolekcjonerstwo dla wiedzy” i, korzystając z własnych środków finansowych, zachowa jego niekomercyjny charakter. Zarówno aktywność Ryszarda Kruka na tej stronie, jak i moja współpraca z nią były i są prowadzone *pro publico bono*.

Niedobrze by się stało, gdyby portal Kolekcjonerstwo.pl podzielił los wielu zaprzepaszczonych kolekcji. Ktoś stworzył, ktoś się starał, ktoś inny zaniedbał. I tylko lista strat dłuższa.

⁸ Wnioski z seminarium „Kolekcjonerstwo – nauka i upowszechnianie” zorganizowanego 20 listopada 2015 r. w Pałacu Staszica w Warszawie, http://www.kolekcjonerstwo.pl/images/seminarium_wnioski.pdf [dostęp: 14.01.2016].

⁹ Postulat dotyczący ustanowienia nagrody został zrealizowany w lipcu 2016 r. (<http://kolekcjonerstwo.pl/fakty/519-1555-rocznica-urodzin-feliksa-jasienskigo.html> [dostęp: 9.07.2016]). Na wrzesień 2016 r. zaplanowane zostało inauguracyjne posiedzenie Kapituły w Muzeum Narodowym w Krakowie.